

*Коцюбанська Ольга Олександрівна, кандидат історичних наук,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін
Національного університету харчових технологій*

ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНА СПАДЩИНА м. КИЄВА У СВІТЛІ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Питання збереження історико-культурної спадщини м. Києва наразі стоїть як ніколи гостро. Більш ніж тисячолітня історія міста із складним нашаруванням різних періодів вимагає впорядкованого та раціонального підходу. Проблемними зонами були і залишаються Поділ, особливо район Поштової площі, історичний ареал міста Ярослава і Володимира. Міжнародні організації культурного сегмента як ЮНЕСКО та ІКОМОС, регулярно фіксують порушення у цій сфері. Наближення українського законодавства до міжнародних норм з охорони культурної спадщини, та ратифікація більшості міжнародних документів ЮНЕСКО та Ради Європи у цій сфері засвідчують позитивні зрушення у цій сфері, та, на жаль практичне їх втілення далеке від завершення.

Розробки правової бази питання стосується визнання Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини від 16.11.1972 р., Конвенцію про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності від 14.11.1970 р., Конвенцію про охорону підводної культурної спадщини від 02.11.2001 р., Європейську культурну конвенцію від 19.12.1954 р., Конвенцію про охорону архітектурної спадщини Європи 03.10.1985 р., Європейську конвенцію про охорону археологічної спадщини (переглянуту) від 16.01.1992 р., Європейську ландшафтну конвенцію від 20.10.2000 р.[1-3; 6, с.63].

Із розпадом Радянського Союзу Київ неминуче опинився в ролі українського «великого яблука». Регулярний приріст населення не може не стимулювати забудови, що самі по собі є величезним питанням в плані спроможності інженерних мереж, законності самих забудов, питання Генерального плану розвитку Києва, гідробіології Дніпра та загально екологічної ситуації в місті. За наявності цих гострих проблем питання охоронної спадщини опиняється на узбіччі, і лише активне залучення громадськості не дозволяє його закинути. Наявні кричущі випадки зумисного доведення історичної забудови до аварійного стану, включно із підпалами, що в першу чергу стосується прибуткових будинків у стилі модерн кінця XIX початку XXст.. Досі триває конфлікт стосовно реконструкції Поштової площі. Скандальні забудови на Андріївському узвозі продовжуються, позаяк більшість історичної спадщини узвозу знаходиться в аварійному стані. Київ стрімко втрачає своє історичне

обличчя, і якщо вчасно не вжити заходів, ми отримаємо тисячолітнє місто без історії.

Найбільша проблема збереження історико-архітектурної спадщини Києва – зародковий стан інститутів державно-приватного партнерства, які передбачають розвиток ринку культурних цінностей, спільної участі держави і приватного бізнесу в розвитку даного ринку, в економічно ефективних проектах у сфері культури.

Чітке окреслення меж та водночас перетворення архітектурних об'єктів у вигідний інвестиційний проект – ось головне завдання сьогодні. Добре зарекомендувала себе «англійська» модель державно-приватного партнерства, що бере свій початок з 1992 р., коли уряд Д. Мейджора оголосив про нову концепцію управління державною власністю — «Приватна фінансова ініціатива» (Private Finance Initiative)[2, с.130]. Відповідно до цієї концепції з представниками приватного сектора укладають довгострокові контракти і угоди на надання послуг, які, як правило, однією з головних умов містять у собі зобов'язання інвестиційного характеру. Мільйони туристів відвідують міста старої Європи, із захопленням долучаючись до її історичної спадщини і приносячи місту багатомільйонні прибутки. Загально відомий позитивний досвід Барселони, де торговельно-розважальний комплекс не знищив, а доповнив археологічні розкопки (культурний центр Ель-Борн).

З позитивних тенденцій можна відмітити створення пішохідних зон. Мета цих заходів — зменшення загальних загроз, пов'язаних із викидом у повітря шкідливих речовин в історичних центрах старих міст. Так, з 1976 р. були встановлені області з обмеженим рухом і пішохідними зонами в історичному центрі Флоренції, протягом 1980–1990-х рр. зони старої частини міста стали абсолютно вільні від машин[5, с. 52]. Наразі створення пішохідної зони Андріївського та вулиці Сагайдачного дають надію на майбутнє.

Поруч із архітектурними об'єктами не менш болючим є питання історичних ландшафтів, що сприймається часом як щось надмірне і необов'язкове. Питання збереження історичної спадщини наразі є питанням національної «дорослості», готовності працювати на перспективу та із довготривалими зобов'язаннями – питання до всього українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Баланюк Юліана Європейський та український досвід збереження культурної спадщини /Ю. Баланюк //Український науковий журнал «Освіта регіону»- 2014-№4, с. 34.

2. Герасименко Г.В. Соціальні інвестиції підприємств: проблеми та перспективи розвитку в Україні / Г.В. Герасименко // Вісник Хмельницького національного університету.- 2010.-№6.- С. 130-133.

3. Закон України про охорону культурної спадщини: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 39, ст.333) (Із змінами, внесеними згідно з Кодексом N 2768-III від 25.10.2001)[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>

4.Крупка А.Я. Державно-приватне партнерство в галузі культурі і мистецтва: стан і перспективи розвитку / А.Я. Крупка //Ефективна економікаю-2014- № 6

5.Орлатий М.К. Зарубіжний досвід управління розвитком соціальної інфраструктури / М.К. Орлатий, Т.В. Гоголь // Науковий вісник Академії муніципального управління. - 2011.- №3.- С. 51-57.

6.Титова О. М., Основні принципи охорони археологічної спадщини / О. М. Титова // Вісник Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. — 1993. — № 2. — С.63–69.

*Кучеренко Олексій Юрійович., кандидат соціологічних наук,
докторант НАДУ при Президентові України*

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВАРТОСТІ ЖИТЛА І ЖИТЛОВИХ ПОСЛУГ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Право громадян України на житло і роль держави у регулюванні житлового забезпечення громадян визначені ст. 47 Конституції України. А саме, держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

Унаслідок механізму масової безоплатної приватизації при придбанні у власність громадяни України користуються житлом, як показано у табл. 1.

Таблиця 1

Користування житлом, відсотків

Тип	Усі домогосподарства	Міські	Сільські
Приватне (приватизоване, куплене) житло, кооперативи	95,5	93,4	99,6
Державне	0,6	0,8	0,2
Відомче	0,2	0,3	0,1
Наймають у фізичних осіб	3,7	5,5	0,1

Джерело: Діти, жінки та сім'я в Україні. Стат. зб. - Держстат, 2016.